

MOJA KRATKA VEČNOST

V enem izmed svojih prejšnjih člankov sem pisal, kako si slovenska sodobna poezija čedalje bolj utira pot v Romunijo, zdaj pa mi pesniška zbirka Petra Cîrda z naslovom, ki ga je vzel iz pesmi Cirila Zlobca — Moja kratka večnost, znova ponuja prijetno priložnost, da se vrnem k isti temi.

Knjiga, o kateri bomo spregovorili v naslednjih vrsticah in ki ima podnaslov *Iz slovenske lirike*, bo pomagala romunskemu bralcu, da se bo globlje in bolj podrobno seznanil z nekaterimi vidiki slovenske poezije — poezije izjemnih umetniških vrednot, ki se je močno uveljavila v vrhunski svetovni liriki.

Zbirka je v pretežnem delu izbor iz slovenske sodobne poezije. Izjema je *Srečko Kosovel*, s katerim se zbirka začne. Del poezije tega velikega, prežgodaj umrlega pesnika, je že dolgo znan romunskemu bralcu. Ko je leta 1972 hladni romunski kritik in pesnik A. E. Bakonsky pisal svojo *Panoramo sodobne svetovne poezije*, je ob pesmih tega genialnega in protislovnega slovenskega pesnika vzkliknil ves navdušen in globoko pretresen: »Kosovel je bil čudovit meteor, njegova trajektorija se vrača in postaja vse bolj jasna na nebu, ki je ni moglo začrtati ob svojem času; mlad, dokaj mračen pesnik, ki je umrl v dvaindvajsetem letu življenja, ko je še premalo objavljaj, da bi lahko zablestel s svojim talentom, je danes nepogrešljivo navzoč v jugoslovanski moderni poeziji.«

Petru Cîrdu je brez dvoma vključil *Srečka Kosovela* v to zbirko tudi zato, ker vidi v njem predhodnika literarne smeri, ki jo predstavljajo nekateri nardarjeni sodobni pesniki, prav tako uvrščeni v pričujočo zbirko.

¹ *Efemera mea vešnicie* (*Din lirica slovena*); *Antologie ši traducere de Petru Cîrdu*. Prefata de Gheorghe Tomozei, Editura Univers, Bucuresti 1984; str. 101.

Izjema naj bi bil tudi *Edvard Kocbek*, ki je umrl leta 1981, vendar pa so bile skoraj vse pesmi, objavljene v tej zbirki, prevedene že pred Kocbekovo smrtjo.

Ko obravnavamo prvo antologijo slovenske poezije v romunskem jeziku, je prav, da se vsaj za hip zadržimo ob kriterijih, po katerih je prevajalec izbiral pesnike in pesmi. Nobena antologija ne more biti popolna, saj je izbira snovi nujno močno subjektivna. Problem selekcije pa je še veliko težji, ko gre za sodobno poezijo, v kateri vrednote še niso dokončno izkristalizirane in prečiščene in je poezija te generacije še živ pojav v nenehnem vretju, presmerjanju in izpopolnjevanju. Osnovni kriterij, ki ga je imel pred očmi avtor antologije, je bila vrednota in pa želja, da bi bila zbirka kolikor toliko enotna in čimbolj enovita. Želja po enovitosti tudi razloži, zakaj so v zbirki zastopani posamezni pesniki in zakaj nekaterih drugih ni, čeprav so enakovredni prvim.

Antologija do neke mere predstavlja sodobne pesnike avantgardiste, ki pripadajo različnim generacijam. Intimizem, romantizem in povojni ekspresionizem predstavljajo pesniki: *Matej Bor*, *Ivan Minatti*, *Ciril Zlobec*, *Tone Pavček*, *Dane Zajc* in *Kajetan Kovič*; simbolizem, ekspresionizem in eksistencializem pa *Edvard Kocbek*, *Jože Udovič* in *Gregor Strniša*. V poeziji *Lojzeta Krakarja*, *Vena Tauferja*, *Francija Zagoričnika*, *Nika Grafenauerja*, *Tomaža Šalamuna*, *Marka Kravosa* in *Iva Svetina* prevladujejo, ne da bi bili ekskluzivni, elementi modernizma. *Svetlana Makarovič* je sicer veliko bolj vezana na tradicijo kot na modernizem, pogosto pa parafrazira klasične motive moderno in osebno. *Tone Kuntner* piše predvsem realistično poezijo, prežeto z žalostjo in dramatismom, ko govori o sodobnem slovenskem kmečkem človeku. V drugih pesmih je razmišljujoč in poln lirizma.

Drug element, ki še bolj poudarja enovitost antologije, je oblika. Večina

pesnikov, zastopanih v tej zbirki, piše v svobodnih verzih ali pa neguje asonanco.

Prevajalec omenjenih pesnikov Petru Cîrdu, tudi sam nadarjen pesnik v romunskem jeziku, živeč v avtonomni pokrajini Vojvodini, je z dokajšnjim uspehom iskal in našel ustrezne pesniške izraze v romunskem jeziku, tako da so njegovi prevodi na dovolj visoki umetniški ravni. V prevodih je v veliki meri ohranil bistvo in duha slovenske poezije.

Predgovor, »pesniški« predgovor, ki ga je podpisal pisatelj in kritik Gheorghe Tomozei, je v resnici zanosen slavospev slovenski poeziji ter toplá spodbuda romunskemu bralcu, ki jo končuje z besedami: »Da iz srca v srce objema z ljubeznijo toplo liriko slovenskih pesnikov, ki jih bo, o tem sem prepričan, romunski bralec prebiral v svetlobi večernih ur z enako bratsko spoštljivostjo, kot je to napravil Gheorghe Tomozei januarja 1984.«

In ob sklepu: ta prva antologija slovenske poezije, objavljena v Bukarešti, je nov korak v razvoju kulturnih odnosov med dvema prijateljskima narodomá.

Ljubljana, 10. 11. 1984

Oros Marius

SPREHOD PO JUGOSLOVANSKIH IN TUJIH REVIJAH

V svoji jubilejni, stoti številki sept.—okt. 1984) končuje milanska revija *Uomini e libri* svojo serijo pogovorov s slovenskimi pisatelji. Od lanskega junija — revija je dvomesečnik — je Arnaldo Bressan predstavil italijanskemu občinstvu Cirila Zlobca, Matjaža Kmecla, Toneta Pavčka, Janka Kosa, Jaša Zlobca in Vladimira Kavčiča. Bressan je v pogovoru z navedenimi avtorji osredotočil svoje zanimanje predvsem na vprašanje naroda, iz odgovorov slovenskih pisateljev je poskušal izluščiti naš odnos do naroda

in družbe ter ugotoviti vlogo in mesto pisatelja v njej. V takšnih okvirih je potekal tudi pogovor z Vladimirom Kavčičem. Iz njega prevzemamo nekaj odstavkov.

A. Bressan: *Kaj pomeni za vas sintagma biti Slovenec, prav o tem namreč razmišljajo v Uomini e libri tudi vaši kolegi. Vas ta zgodovinska in človeška danost v čem, kot pisatelja, omejuje ali otežuje s kakšno posebno problematiko s čim, kar bi občutili kot »dolžnost« prav kot slovenski pisatelj?*

A. Kavčič: Pripadati nekemu narodu, je najbolj temeljna človekova identiteta, ki se je izoblikovala že v davni preteklosti. Menim, da se je tudi v sedanjosti in prihodnosti ni treba odrekati. Zakaj? Na račun česa? Biti Slovenec je bila najprej moja usoda, potem pa tudi moja odločitev. Ni mi žal za to, čeprav se zavedam, da sem s tem svoje pisateljsko delo obsodil na majhno, skoraj nikakršno odmevnost. Vendar ne želim biti uspešen pisatelj. Ne računam na to, da bi živel od svojega pisateljskega dela. Pisanje je zame oblika svobode, v kateri in s pomočjo katere raziskujem človeka in njegove možnosti, tudi jezikovne. Če bom pri tem odkril kaj pomembnega, najbrž ne bo ostalo skrito širšemu krogu bralcev.

A. Bressan: *Za vaše pisanje je značilno, da se s podobno izrazitostjo, lahko bi rekli z osebnim angažiranjem, ukvarjate tako z vojno kot s sodobno problematiko. Je med njima kakšna posebna zveza?*

V. Kavčič: Vojno sem doživel zelo intenzivno. Kot otrok sem živel na ozemlju, kjer so bili spopadi med partizani in Nemci vsakdanji pojav. Doživel sem revolucijo na vasi in ta doživetja so me zaznamovala do konca življenja. Skeptičen sem do ljudi nasploh. Glede človekove usode in njegovih možnosti sem blizu eksistencialistom. Po drugi plati pa je bila za nas vse druga svetovna vojna pomembna zgodovinska prelomnica. Z zmago osvobodilnega gibanja se je začela oblikovati nova